

Business

Ekološki PDV u EU. Premijeri i čelnici država članica EU složili su se da će razmotriti francusko-britanski predlog snižavanja PDV-a za određene proizvode koji čuvaju okolinu, poput štednih sijalica i izolacionih materijala. Plan za promenu poreskih pravila EU, koji su 2007. predstavili francuski predsednik *Nikolas Sarkozy* i britanski premijer *Gordon Braun*, u početku je zbog izostanka podrške drugih članica izgledao kao neizvodljiv. Ipak, nakon prošlonedeljnog prolećnog samita, Evropska komisija je pozvana da "razmotri područja gde ekonomski instrumenti mogu uticati na veću upotrebu proizvoda i materijala koji štede energiju". Najveće zasluge za ovaj pomak pripisuju se britanskom premijeru i njegovom lobiranju među evropskim čelnicima. Ipak, glavni problem će nastati kada Komisija, ovog leta predstavi nove planove u vezi sa PDV-om.

Korporativno upravljanje u Srbiji. Kakva je perspektiva razvoja kvalitetnog korporativnog upravljanja u Srbiji imaće priliku da čuju polaznici seminara *Korporativno upravljanje u finansijskom sektoru* koji 28.3. organizuju *Srpska asocijacija menadžera, Međunarodna finansijska korporacija i Privredna komora Srbije*. Dobra praksa korporativnog upravljanja u osnovi omogućava zaštitu interesa akcionara, pravovremenu dostavu svih relevantnih informacija o poslovanju i potpunu transparentnost kroz javni pristup finansijskim izveštajima kompanija, poručuju organizatori.

Saradnja privrede i univerziteta. *Srpska asocijacija menadžera* je potpisala sporazume sa univerzitetima iz Novog Sada, Banja Luke, Istočnog Sarajeva i Univerzitetom Singidunum na osnovu kojih će studentima biti pružena mogućnost da budu uključeni u projekat *Na praksi SAM* i tako realizuju stručno usavršavanje.

Udruživanjem i inovacijom protiv konkurencije. Ujedinjujući snage, *Samsung Electronics* i *Adidas*, ponudili su potrošačima *miCoach*, mobilni telefon koji pomaže ljudima pri treningu, ohrabruje, poručuje da ne odustaju, ubrzaju, meri otkucaje srca i saopštava najnovije svetske vesti. Ova spravica predstavlja odgovor na iPod koji je tržištu u julu 2006. ponudila alijansa *Apple/Nike* i jasnu poruku da uvek treba pratiti poteze konkurencije i nuditi uvek više.

Peta sloboda znanja. Na samitu EU zaključeno je da je potrebno uvesti „petu slobodu“ protoka znanja, pored već četiri postojeće – lica, kapitala, usluga i roba. Ova sloboda se odnosi na istraživače, studente, naučnike i profesore univerziteta. Ulaganje u obrazovanje, nauku i razvoj varira (Švedska 3,82%, Finska 3,45%, Nemačka, Austrija i Danska 2%, Bugarska, Kipar i Rumunija 0,5% BDP). EU je u periodu od 2004-2006.god. investirala 1,84% BDP sa namerom da dostigne 3% do 2010.

Communications

Vladavina žena na vidiku. Da će lepši pol zauzeti bitno mesto i u motociklističkim krugovima, potvrđuje najnoviji plan kompanije *Harley-Davidson*. Njihov budući ciljni segment biće upravo žene, prema izvoru *Columbus Business Journal*. C&A *Harley-Davidson* u Plain City, Ohio delimično je u vlasništvu žena, koje učestvuju i u upravljanju. Nekoliko kompanija iz ove oblasti je priznalo da se treba približiti ženama u cilju pridobijanja novih potrošača i povećanja prodaje, jer se smatra da bi upravo one mogle biti budućnost industrije motocikala. „Ne možete očekivati rast prodaje ukoliko ignorirate polovinu populacije, a žene predstavljaju još neosvojeno tržište“, rekli su iz Američke asocijacije motociklista.

Subota podstiče produktivnost. U anketi portala *MojPosao* istraženo je kako neradni vikend utiče na produktivnost zaposlenih. Anketa je obuhvatila 281 ispitanika i dala sledeće rezultate. Najveći deo ispitanika, njih 61,9%, su nakon neradnog vikenda odmorniji i produktivniji u radu, manji deo ispitanika, 27,4%, smatra da neradni vikend ne utiče na njihovu produktivnost, dok 10,3% smatra da je nakon neradnog vikenda manje produktivan.

YouTube opet na udaru. Nakon što se na *YouTube* pojavio govor tibetskog dalaj-lame i više od 20 snimaka protesta u tibetanskom gradu Lhasi, kineska vlada je blokirala pristup toj stranici i cenzurisala web stranice u vezi sa Tibetom, prenosi britanski *Daily Telegraph* pozivajući se na tibetskog novinara koji je želeo da ostane anonimn. Na sličan potez se zbog vređanja *Atatürka*, a na zahtev tužioca, odlučila i Turska koja je takođe blokirala *YouTube*.

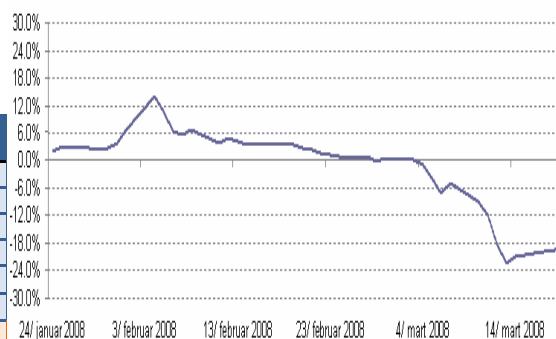
Bitka oko Harry Pottera. U toku je proces koji su pokrenuli *Warner Bros* i *JK Rowling*, autor knjiga o najomiljenijem dečaku čarobnjaku na svetu *Harry Potteru*, protiv kretora fun sajta *Steve Vander Ark* i izdavačke kuće *RDR Books* sa kojom je kreator sajta sklopio dogovor o izdavanju dela leksikona u obliku knjige. Fun sajt predstavlja leksikon o magiji junaka romana »od A do Ž« gde je predstavljeno šta koja magija znači, kako se izgovara i mnoge druge pojedinosti iz sveta magije kroz koji su putovali milioni čitalaca. Prilikom uručjenja nagrade ovom sajtu 2004. godine, *JK Rowling* je i sama priznala da je i ona, pored fanova, producenta i glumca, često odlazila na sajt i koristila podatke. Problem nije postojao sve dok je sajt bio neprofitabilan, sa zaradom od svega \$6000 tokom proteklih 7 godina, ali se pojavio kada je prošle godine *Vander Ark* odlučio da leksikon ipak malo više komercijalizuje.

BC Portfolio

Krenuli smo u novi ciklus! Od danas pratimo akcije novih kompanija, ali su se neke i zadržale na našoj listi. Uložili smo virtuelnih 10.000E, ravnomerno ih raspodelivši na 6 kompanija. Nadamo se da se neće ispuniti ona stara - po jutru se dan poznaje, jer nam prva nedelja nije bila sjajna.

Naziv akcije	Vrednost 03. 03. 2008.	Vrednost 19. 03. 2008.
Dijamant	104.000,00	100.000
Soja Protein	136.080,00	109.662
Veterinarski Zavod	141.183,00	113.805
Energoprojekt Hldg	137.760,00	103.040
Aik Banka	156.910,00	131.580
Metals Banka	157.844,00	121.000
Ukupna vrednost	833.777,00	679.087

Promena vrednosti u %

Od ovog petka i
Kretanje indeksa berzi u
regionu

	Vrednost 03.03.08.	Vrednost 19.03.08.	promena
Belex 15	2.086,75	1.685,83	-19,21%
Crobex	4.197,01	3.842,93	-8,44%
Birs	2.245,67	2.106,71	-6,19%
Nex 20	29.543,33	26.703,01	-9,61%
Moste	1.429,15	1.304,07	-8,75%
MBI 10	6.922,84	5.787,70	-16,40%

Tips & Tricks – 7 + 1 menadžment dilema

Većina menadžera i preduzetnika susreće se sa istim problemima. Ipak, izbori koje prave predstavljaju osnovu njihovog uspeha. Pitanje produktivnosti najvažnije je u svakom poslu: kako poboljšati produktivnost i kakvo mesto zauzimamo na tržištu? U tržišnoj areni suočavate se sa drugima. Tada do izražaja dolazi stil i način rada i donošenja odluka koji vas razlikuju od ostalih. Kako ostvariti produktivnost i izgraditi sopstveni stil? Pitanje uspeha je pitanje pronalazjenja balansa i prave mere. BC Bilten vam ukazuje na sedam dilema sa kojima se suočavaju današnji menadžeri.

1. Inovativno ili konzervativno?

Svi govore o značaju inovacija, da se treba fokusirati na nova tržišta, osvojiti nove tehnologije... Ali, prvi rezultati primene novih tehnologija nekad nisu odmah uočljivi. Ukoliko ne investirate, doći ćete do trenutka kada će prihodi opasti u nedostatku inovacija. S druge strane, prevelike investicije mogu ugroziti kontinuitet tekućeg poslovanja.

2. Proizvodnja u sopstvenoj režiji ili korišćenje usluga trećih lica?

Šta predstavlja glavni sadržaj vašeg posla? Da li sve radite sami ili se oslanjate na usluge drugih? Internet tržište je odličan primer ovog pitanja. Fokusiranje na srž posla predstavlja odgovor na ovo pitanje. Vaša kompanija bi trebalo da se koncentriše na poslove u kojima je najbolja, da razmotri poslove koji su izvan njenih mogućnosti i zatim prepusti trećoj strani koja je za to specijalizovana.

7 razloga zbog kojih većina preduzetnika propada

- ◆ Nepostojanje pisanog plana. Da li ga vi imate?
- ◆ Nepostojanje dovoljnog kapitala pre početka rada kompanije.
- ◆ Neposedovanje dovoljno menadžerskih veština i vremena za sticanje istih.
- ◆ Nepostojanje vizije u smislu pravca kojim kompanija treba da ide. Da li vaša kompanija ima viziju?
- ◆ Nepostojanje IDEJE VODILJE! Veličina organizacije u direktnoj je proporciji sa opsegom razmišljanja vlasnika i/ili vodećih ljudi u kompaniji.
- ◆ Nepostojanje fokusa. Širok fokus = bez fokusa.
- ◆ Nepostojanje cilja. Ako ga nemate, kako mislite da ga ostvarite? :) Uvek počnite sa ciljem.

3. Podržati ili voditi?

Možete težiti da budete lider na tržištu ili se zadovoljiti podržavanjem drugih. Postoji bezbroj mogućnosti za oba izbora.

4. Saradivanje ili takmičenje?

Ova dilema se češće prepoznaje gledano iz unutarašnje perspektive kompanije, mada postoji i na tržištu. Mnoge kompanije vrednuju timski rad, ali organizuju aktivnosti na takmičarski način postavljajući individualne ciljeve. Trebalo bi izbalansirati oba načina.

5. Spoljni ili interni fokus?

Postoje preduzetnici koji stalno opipavaju i posmatraju tržište pokušavajući da osvoje potencijalne tržišne niše u kojima vide mogući profit. Oni prate svaki razvoj na tržištu i brzo reaguju na promene. Drugi preduzetnici imaju sopstvene ideje zasnovane na različitom načinu prihvatanja informacija sa tržišta. Ova dilema postoji u svakoj organizaciji. Uglavnom je sektor prodaje više eksterno fokusiran, dok su IT i administracija interno.

6. Proizvod ili usluga?

Izbor koji izgleda veoma lak. Svi imamo ideju oko ove dileme, ali odlučivanje o proizvodu ili usluzi može biti veoma teško.

7. Potrošač ili kompanija?

Sa ovom dilemom se najčešće susreću preduzetnici. Suočavanje sa 10 do 20 poslovnih klijenata je sasvim drugačije nego sa 20.000 zahtevnih potrošača. Ovo treba da imate u vidu.

Etičke dileme srpskih biznismena

Lažno prikazivanje poslovnih rezultata, nekorektan odnos prema klijentima, sakrivanje informacija, zapošljavanje rođaka i postavljanje prislušnih uređaja na telefone, samo su neki od primera lošeg poslovanja u Srbiji, složili su se učesnici ogruglog stola **Etičke dileme srpskih biznismena**.

O većitim dilemama svih biznismena na okruglom stolu koji je organizovan povodom promocije novog broja časopisa MS govorili su Slobodan Vučićević, Ana B. Bovan, Toplica Spasojević, Žaklina Nikolić Kušić i Branimir Bošković.

Ovonedeljna dešavanja u Srbiji dodatno je podmazalo i ulje od 145 dinara. Ko zna, možda ćemo opet imati nekog od kandidata na izborima koji će izvući zelenu ili bilo koju sezonsku salatu koja se, zbog novonastalih okolnosti, sada priprema bez ulja.

Vaš Bovan tim

Ne verujem rečima ni svojim ni tuđim,
verujem delima i svojim i tuđim...

Tolstoj

SEMINARI, KONFERENCIJE:

- 24 - 25. 03. 2008. - "Analiza finansijskih izveštaja", MCB, Beograd
- 27 - 28. 03. 2008. - "Akcionarstvo i privatizacija javnih preduzeća", PKS, Beograd
- 28. 03. 2008. - "Korporativno upravljanje u finansijskom sektoru", Srpska asocijacija menadžera, IFC i Privredna komora Srbije, IN hotel, Beograd
- 31. 03. 2008. - "Motivacione strategije", Adižes, Beograd
- 01 - 03. 04. 2008. - "Finansije za neekonomiste", Adižes, Beograd
- 02. 04. 2008. - "Korporativna filantropija: Strategija za ekonomsko davanje", Balkanski fond za lokalne inicijative i partneri, Ambasada Republike Češke, Beograd
- 02. 04. 2008. - "Berza u Srbiji - trgovanje akcijama", MCB, Beograd
- 08 - 10. 04. 2008. - "Finansije za neekonomiste", Adižes, Sarajevo

Urednik: Ana B. Bovan,
Za vas pišu i:

M. Barać Stojanović, M. Djordjević, D. Tasić, K. Djokić,
M. Z. Vlahović, A. Milosavljević;

Grafički dizajn: A. Nikolić LOOP

Bovan Consulting
BUSINESS & STRATEGY COUNSEL

Prijava i reklamiranje: bc.bilten@bovan.eu
Adresa redakcije: Žorža Klemansoa 13,
11000 Beograd, Srbija
posetite bovan.eu
Fix +381 11 3036 133, 3036 134,
fax +381 11 3284 380